

2024-01-17

Botkyrka kommun
Dnr: KS/2023:00737-3
Referens: Natsnet Kiflemariam
Natsnet.kiflemariam@botkyrka.se

Socialdepartementet

Dnr: S2023/02794

Yttrande avseende betänkandet ”Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen” (SOU 2023:40)

Botkyrka kommun ställer sig positiv till förslagen i utredningen som genomgående handlar om att stärka barns delaktighet i beslut som rör deras liv samt att möjliggöra för barn att framföra klagomål i ärenden som rör dem.

Utredningen innehåller tre deluppdrag. Botkyrka kommun tillstyrker samtliga förslagen. Våra synpunkter på uppdragen utvecklas nedan.

Sverige bör ratificera det fakultativa och tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om ett klagomålsförfarande

Utredningen föreslår att Sverige bör ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om ett klagomålsförfarande. Sverige har ratificerat de tidigare två tilläggsprotokollen och utredaren menar att det kan anses som en naturlig följd att ratificera det tredje och på så sätt främja Barnkonventionens genomslag i Sverige, vilket Botkyrka kommun instämmer i. Barnrättskommittén har kritiserats för att de har för lång handläggningstid och att en del utlåtanden varit otydliga och svåra att tolka. Oavsett detta anser Botkyrka kommun att det är ett viktigt ställningstagande att Sverige ratificerar det tredje tilläggsprotokollet och på så sätt understryker vikten av barns möjligheter att klaga och få sina rättigheter enligt Barnkonventionen tillgodosedda. Det kan på sikt även ge viktig vägledning i hur Barnkonventionen kan tillämpas som lag och i det praktiska arbetet inom olika samhällsinstitutioner. Botkyrka kommun tillstyrker därför detta förslag.

Säkerställa barns möjligheter att klaga och utkräva sina rättigheter i svensk lagstiftning

Utredningen har identifierat ett antal situationer där barn saknar möjlighet eller har svårt att få sina rättigheter enligt Barnkonventionen tillgodosedda. Exempel på detta rör barn som saknar processbehörighet och som samtidigt har vårdnadshavare som av olika anledningar inte kan företräda dem. I synnerhet avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge, som utredningen föreslår att man tittar vidare på. Den här frågan har diskuterats under många år i olika familjerättsliga forum. Det är barnets bästa som ska vara avgörande vid domstolens beslut, men trots det är barnets möjligheter att komma till tals betydligt mer begränsade än föräldrarnas. Ett sätt att stärka barnets ställning kan vara genom eget juridiskt ombud. Vi ser positivt på utredningens förslag om författningsändringar, för att säkerställa att svensk lagtext i högre utsträckning möjliggör inkorporeringen av Barnkonventionen. Botkyrka kommun tillstyrker utredningens bedömning om att utreda vidare frågan om barns möjlighet att få en starkare processuell ställning och tilldelas ett eget juridiskt biträde i mål om vårdnad, boende och umgänge.

Upprätta oberoende barnrättsbyråer

Utredningen föreslår att det inom civilsamhällesorganisationer ska etableras oberoende barnrättsbyråer. Botkyrka kommun anser att myndigheter och verksamheter inom den kommunala sektorn i första hand ansvarar för att tillvarata barnets rättigheter samt ansvarar för att barnet får information om sina rättigheter. Det är dock klarlagt i utredningen att detta inte alltid är fallet för enskilda barn och att det finns flera barn som saknar tilltro till myndighetsutövningen. Utifrån det som framkommit i utredningen ställer sig Botkyrka kommun positivt till förslaget.

Botkyrkas Ungdomsfullmäktige

Botkyrkas ungdomsfullmäktige som företräder barn och unga i kommunen har deltagit i Botkyrka kommuns behandling av ärendet. Botkyrkas ungdomsfullmäktige ställer sig positivt till samtliga lagförslag. Ungdomsfullmäktige anser att det är nödvändigt och en självklarhet att utredningens förslag inkorporeras i svensk lagtext, för att på riktigt kunna skydda barn som utsatts för rättighetskränkningar. Botkyrkas ungdomsfullmäktige vill särskilt betona vikten av de kommunikativa åtgärder som utredningen lyfter, för att stärka genomförandet av lagstiftningen. Om förslagen införs behöver det tydligt informeras till barn och unga, så att alla barn och ungdomar får kunskap om sina rättigheter och hur de kan anmäla rättighetskränkningar. Det bör också finnas fler

förutsättningar för olika professioner att verka på barns villkor och ställas högre krav på vuxna att informera och redogöra för detta.